

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

LXIII. Exceptionem obijciens, non videtur de intentione adversarij confiteri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

21. ff. & 20. C. de Furtis: & Injuriarum adversus eum, cuius consilio injuria alicui illata est, §. Non solum 11. Instit. de Injuria. Sic lege Julia de adulterio, qui cuiuspiam flagitium hoc persuasit l. Hoc verba 12. l. Is cuius op. 12. ff. ad l. Jul. de adult. lege Cornelia de sicariis, cuius calidè suadentis machinatione innocens iudiciò capitali oppressus est vel naufragus suppressus, l. Eiusdem 3. §. 4. ff. ad l. Cornel. de sicar. & Lege Pompeia tenetur, cuius dolo consilio parricidii crimen est perpetratum, l. Utrum 6. ff. ad l. Pomp. de Parricid. ut quod trita parcemia habet, Consilium malum consultari pessimum sit; cum poena ordinaria infligenda videatur illi, cuius hortatu, iussu, consilio ad perpetrandum crimen quis est inductus, U. c. iit.

6. Hoc tamen DD. sic mitigant, ut locum habeat, si maligna huiusmodi suggestio facta sit cum effectu, & delictum actu perpetratum, l. Si quis uxori 52. §. 19. ff. de Furtis & l. Sape 52. §. fin. ff. de V. S.

Idipsum aliqui temperant restringendò ad casus, quibus reus absque consilio peccaturus non fuisset: quod tamen DD. aliis, in Iuris rigorem magis quam Clementiæ dictamina intentis, non placet; quòd aperte refragetur l. 1. §. 4. ff. de Servo corrupt. Videre ea de re lubeat Clarum §. fin. q. 89. & Menoch Lib. 2. de Arbitr. casu 35. à n. 17.

7. Non malè in proposita materia excipi solent Asteiores, Consules, Medici & similes; hos enim ex imperito consilio obligari, desumitur ex l. Hoc Edicto 2. ff. Quod quisque iur. in alt. & l. Illicitas 6. §. 7. ff. de Offic. Presid. Ratio est; quia dolo equiparatur culpa lata, l. 1. §. 1. ff. Si mensor fals. mod. dix. & l. Magna 226. ff. de V. S. cuiusmodi culpam committit, qui suscipit & administrat offi-

cium vel profitetur artem; cum scientià ad eam necessaria destituatur: sequè immisceat rei, ad suam cognitionem non pertinenti. Qua de re latè & accuratè Farinac. Prax. Criminal. q. 122. p. 5. n. 6.

REGULA LXIII.

Exceptionem objiciens non videtur de intentione adversarij confiteri.

SUMMARIUM.

1. Sensus & ratio Regule;
2. Exceptio includit tacitam conditionem;
3. Quæ utiliter exprimitur ab excipiente;
4. Solutio objectarum instantiarum;
5. Et Regule restrictio ad Reos.

Idem asseritur l. Non utique 9. ff. de Except. cuius & præsentis Regule explicationem dedi Lib. 2. tit. 25. à n. 33. quò loco deductis hic pauca addere lubet.

Sensus ergò propositæ Regule est Reus, actori ad excludendam ejus intentionem, sine istius absoluta affirmatione, exceptionem opponens, ejus intentionem non confitetur; sic enim rei vindicatione conventus, si rem venditionis, donationis, permutationis titulò ad se pervenisse excipiat, non hoc ipso, actorem ejus dominum fuisse, fateatur; cum rem vendidisse, donatione vel permutatione transfuisse potuerit, qui ejus dominus non fuit. Sic etiam latam sententiam, testamentum, rei præscriptionem non confitetur, qui sententiam vel testamentum valore destitui aut rei, quæ præscripta asseritur, possessionem interruptam excipiendo opponit. Ratio est; quòd sit contra naturam exceptio-

exceptionis; hæc enim; cum actionis five intentionis exclusio sit, *l. Exceptio 2. ff. de Exceptione confessionis effectum ipsi contrarium operari & actoris intentionem corroborare non debet, l. Non omnis 19. ff. de Reb. credit. & l. Legata 10. ff. de Legat. 1.* Unde exceptio tacite inclndit conditionem, si intentionem suam five dominium rei, quam vindicat: si sententiam latam, testamentum conditum vel rem tempore ad præscriptionem Jure definito possessam actor probarit, ut dictum *l. cit.*

2. Hinc certè Regula sensui intersi, *Sine absoluta affirmatione*; si enim criminis homicidii accusatus vel super civili debito conventus, se occidisse aut debitorem quidem fuisse, sed ob necessariam sui defensionem id fecisse, vel quod debebat soluisse, excipiendo assereret, accusatoris vel petitoris intentionem planè confiteri, seu confessionem exceptioni præmitttere; itaque intentionis suæ probandæ onere accusatorem vel actorem sublevasse videretur, arg. *c. Prævea 10. de Transact.* Quare, excipientem cautum esse, & non plus, quam ad ad agentis intentionem excludendam necessariū est, asserere oportere, DD. monēt.

3. Imò, quod Canisus tutissimum ait, reus sibi meliori modò prospiceret, si accusatori vel actori opponeret exceptionem conditionatam, *Non occidi vel, Si occidi id feci ob necessariam mei defensionem: Non sum debitor vel, si fui, jam solvi*; ut hæc ratione accusator vel actor homicidii vel debiti probandi onere non liberetur. Hæc tamen cautela locum non haberet, si reum, an occiderit, an debitum contraxerit, afirmandò vel negandò asserere iudex juberet; cum hoc casu facti confessio vel inficiatio absoluta exigatur, nec admitatur conditionata, Gaill. *Lib. 2. Practic. observat. 106. n. 7. & Fa-*

rinac. Prax. Criminal. q. 81. à num. 110.

Quæ Regula obijciuntur, eam declarant potius, quam convellant. Et textus quidem *c. Prævea cit. & c. Venerabilem 34. de Elect.* ei non officere, jam ostendi *cit. Tir. 25. n. 34.*

Neque plus roboris habent Primò; quòd solutio & liberatio præsupponat vinculum & obligationem: quæ solutione & liberatione tolli non possunt, si non præcesserunt, *can. Quid verò 32. q. 2.* Ut adeo eum, qui de solutione vel liberatione excipit, debitum & obligationem præcedentem confiteri, sit necesse; hoc enim sponte sua corrumpit ex dictis; cum exceptio solutionis & liberationis non sit absoluta, sed tacite conditionata, *Si debitum & obligatio fuerit probata.*

Neque secundò; quòd, se soluisse asserens, indebitum debeat probare, quasi debitum ex solutione inferatur; cum, si indebitum non probet, eò ipsò debitum fuisse, intelligatur, *l. Cum de indebito 25. ff. de Probat. & c. fin. de Solut.* Non, inquam, hoc officit; quia his textibus sermo non est de excipiente, sed de agente & pecuniam quasi indebitè solutam condicente: & quidem præsumptione Juris, quod solum est, debitum fuisse præsumptis: cujusmodi præsumptio, si reo excipienti obstat, ipsum quoque pro confesso haberi, neque Regula huic locum esse, monui *l. cit.*

Neque tertio; quòd, si testi servilis aut alia macula obijciatur, isque excipiendo, se manumissum aut famæ restitutum, asserat, intentionem adversarii, scilicet servitutem aut maculam objectam confiteri videatur ac repellatur: nisi manumissionem vel restitutionem probet, *Aurb. Si testis C. de Testibus*; nam etiam hoc speciosum magis quam solidum est; quia Regula hæc in iis tantum excepti-

Pp pp ; onibus

onibus locum habet, quæ reo ad exclusionem actionis: non etiam in iis, quibus personæ ex defectu aliquo inhabiles submoventur; cum hæ minoris quam illæ momenti ac præiudicii sint; quia à testibus objecta, etiam si confessionem operentur, eos tamen solummodo à testimonio perhibendo repellunt: ex iis autem, quæ excipiendi obiciuntur actori, si Juris præsumptione pro intentionis confessione haberentur, reus si exceptionem non probaret, causa caderet & actori condemnaretur, Salycet. in *Auth. cit.*

REGVLA LXIV.

Quæ contra Jus sunt, debent utique pro infectis haberi.

SUMMARIUM.

1. *Discrimen inter Jus prohibitiones.*
2. *Sensus & ratio Regule.*
3. *Ex prohibitione actus nullitas non inferitur.*
4. *Idque variorum actuum exemplis ostenditur.*
5. *Juris textus, in contrarium soliti allegari.*
6. *Vel posteriori Jure sunt correcti.*
7. *Vel conciliari cum eo possunt.*

1. **J**Us, sive leges & canones actus aliquos prohibentes, aliquando munitum est clausula irritante, seu verbis aut dictione aliqua denotante nullitatem: aut actibus gerendis formam substantialem præscribit: aliquando eos prohibet simpliciter, hoc est; quin ejusmodi clausulam apponat, aut formam actibus præscribat. Præsens &, sicut difficillima, sic Scholarum & utriusque fori usu tritissima Regula de priori mo-

do prohibitis actibus procedit. Quò suppositò

2. **P**erspicius ejus sensus est, *Quæ sunt contra legem vel canonem munitum clausula irritante, aut actui formam præscribentem ipsò Jure invalida & pro infectu seu non gestu habenda sunt.* Ut proinde actus nullitas ex sola & simplici Juris prohibitionem legitime non inferatur: sed necessarium sit; ut legi vel canoni eum vetanti verba seu dictio aliqua, irritationem & nullitatem denotans, inserta vel forma substantialis actui sit constituta, ut ex communissima DD. sententia sustinent Molina *Tract. 2. de J. & J. disp. 88. n. 14.* Suarez *Lib. 5. de LL. cap. 25. num. 11.* & Sanchez *Lib. 7. de Matrim. disp. 2. n. 10.* Ratio istius sensus est; quòd legislator humanus potestatem habeat non solum præcepto vel prohibitionem obligandi subditos: sed ab his etiam gestos actus irritandi, quando id publicè expedire judicaverit; quia potestas hæc, ad Reipublicæ rectoris gubernationem & commune ejus bonum promovendum, necessaria non minus est, quam potestas obligandi ad aliquid faciendum vel omitendum; cum enim privati conventionibus & contractibus suis legem dicere valeant; ut si non subsistant, nisi conditiones ab ipsis appositæ fuerint observatæ, id utique etiam poterit Respublica, cui privatorum subditorum suorum voluntates & conventiones sunt subjectæ. Eâ autem potestate uti Respublica & humani legum conditores intelliguntur non solum, cum actus prohibitioni expressè adijciunt clausulam irritantem: sed etiam, cum formam substantialem, in contractu, ultima voluntate, electione & aliis actibus observandam, præscribunt; cum enim forma substantialis, tanquam pars rei præstantior, esse ei det, eâ deficiente actum corrumpere est ne-